

# Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 3 2014

## Innehåll

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M. ....	1
Straffrätt .....	1
Förvaltningsrätt .....	2
Skadeståndsrätt .....	2
EU-DOMSTOLEN .....	2
Avgöranden rörande Sverige .....	2
Förslag till avgöranden rörande Sverige .....	2
Institutionell rätt och allmänna principer .....	3
Processrätt .....	3
Skatterätt .....	5
Konkurrensrätt och statligt stöd .....	8
Inre marknaden .....	8
Övriga rättsområden .....	8
NYA MÅL .....	11
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN .....	12
ÖVRIGT .....	12

## INLEDNING

Årets tredje Nyhetsbrev är här. Det utan tvekan mest uppmärksammade avgörandet med EU-rättslig anknytning sedan den senaste utgåvan av Nyhetsbrevet torde vara EU-domstolens fastställande av att det s.k. datalagringsdirektivet är ogiltigt; en dom som snabbt fick rätt så omfattande praktiska konsekvenser här och i andra medlemsstater. Från hemmaplan kan noteras bl.a. två avgöranden från Högsta domstolen, varav det första refererades kortfattat i förra utgåvan av Nyhetsbrevet. I det målet, HD:s mål Ö 461-11, Billerud, uttalades i punkt 17 att "[e]n svensk domstol kan frångå vad som följer av EU-domstolens tolkning av en EU-bestämmelse endast om tillämpningen i det enskilda fallet annars skulle utgöra en allvarlig och otvetydig kränkning av Europakonventionen", vilket är ett rätt så intressant uttalande för den som är teoretiskt lagd. Högsta domstolen har av måhända mer praktisk betydelse även avgjort frågan om ett beslut om skattetillägg kan medföra hinder för åtal om grovt bokföringsbrott, vilket rapporteras nedan. Med det och mycket annat hälsar vi våren välkommen.

## AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

### ***Straffrätt***

Högsta domstolen har i dom den 25 april 2014 i mål B 5191-13 undanröjt hovrätten för Västra Sveriges dom i de delar ett åtal för grovt bokföringsbrott avvisats på grund av förbudet mot att en och samma person lagförs eller straffas två gånger för samma brott (ne bis in idem) och återförvisat målet till hovrätten för ny prövning. Högsta domstolen uttalade i målet att det för att skattetillägg ska utgå krävs det normalt **ett tillkommande faktiskt moment i skatteförandet som åtminstone typiskt sett ligger något senare i tiden**, jämfört med underlåten eller felaktigt utförd bokföringsskyldighet. Den slutsatsen påverkas enligt HD inte av att det rör sig om en skönstaxering, eftersom underlåtenheten att deklarerera ligger i tiden efter det att

boföringsbrottet fullbordats. Högsta domstolen skriver dock i domen att det är svårt att förutse någon situation när de fakta som ligger till grund för ett bokföringsbrott är ”på erforderligt sätt förbundna med fakta som läggs till grund för ett skattetillägg”, men att det inte kan helt uteslutas att något sådant fall kan finnas.

Högsta domstolen har den 25 mars 2014 meddelat prövningstillstånd i mål B 1310-14, som rör frågan om en för stöld dömd polsk medborgare (till fängelse en månad) ska utvisas trots att han är EU-medborgare.

### ***Förvaltningsrätt***

Högsta förvaltningsdomstolen har den 3 april 2014 meddelat prövningstillstånd i mål 1308-14, angående frågan om ett godkänt strafföreläggande för olovlig körning hindrar att körkortet återkallas (ne bis in idem).

### ***Skadeståndsrätt***

Svea hovrätt har i dom den 11 april 2014 i mål T 5508-12 delat Attunda tingsrätts bedömning att Sigtuna kommun i sin myndighetsutövning (tvångsomhändertagande av barn) agerat utifrån en förutfattad mening att personer med en viss psykisk funktionsnedsättning har bristande föräldraförmåga. Bedömningen i målet grundade sig på den bevisbörderegeln som anges i 6 kap. 3 § diskrimineringslagen, som grundas på EU-domstolens praxis.

## **EU-DOMSTOLEN**

### ***Avgöranden rörande Sverige***

---

### ***Förslag till avgöranden rörande Sverige***

**Arbetsdomstolen** begärde i februari 2013 förhandsavgörande i målet mellan parterna Fonnship A/S, Svenska Transportarbetarförbundet och Facket för Service och Kommunikation (SEKO). Arbetsdomstolen formulerade tolkningsfrågan på följande sätt: Är regleringen i EES-avtalet om fri rörlighet för tjänster, sjötransporttjänster - vilken reglering har sin motsvarighet i EG-fördraget - tillämplig för ett bolag med säte i en EFTA-stat såvitt avser dess **verksamhet i form av transporttjänster** till en EG-medlemsstat eller en EFTA-stat med ett **fartyg som är registrerat, flaggat, i ett tredje land utanför EG/EES-området?**

Generaladvokaten har i sitt 2014-04-01 lämnade förslag till avgörande (mål C-83/13) anfört följande: Artikel 1.1 i förordning (EEG) nr 4055/86 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land, i dess lydelse enligt förordning (EEG) nr 3573/90, vilken i sig har inkorporerats i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska tolkas så, att **friheten att tillhandahålla sjötransporttjänster** är tillämplig på ett bolag som är etablerat i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), som äger ett fartyg som är flaggat i ett tredjeland och vilket utför sjötransporter mellan EES-stater, under förutsättning att bolaget självt ansvarar för fartygets drift, varvid det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva om så är fallet.

## **Institutionell rätt och allmänna principer**

Genom dom 2014-04-08 i de förenade målen C-293/12 och C-594/12 avgjorde EU-domstolen **fråga om datalagringsdirektivets giltighet**. Irlands högsta domstol och Österrikes författningsdomstol hade begärt att EU-domstolen skulle pröva giltigheten av **direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter** som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät, det s.k. datalagringsdirektivet.

EU-domstolen fann att direktivet var oförenligt med rätten till privatliv i artikel 7 i EU-stadgan och rätten till skydd för personuppgifter i artikel 8 i EU-stadgan och att de åtgärder som vidtagits för att skydda dessa rättigheter var otillräckliga. EU-domstolen konstaterade mot den bakgrunden att direktivet är ogiltigt.

*( Red anm: 1) Domen har inte översatts till svenska, men omfattande pressmeddelande återfinns via följande länk:*

<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-04/cp140054sv.pdf>

*2) Domen har redan kommenterats. Se:*

<http://europeanlawblog.eu/?p=2289#more-2289> )

I mål C-628/11 hade tysk domstol begärt **tolkning av artikel 18 FEUF**. I artikeln återfinns **förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet**. Den tyska domstolen ville veta om artikeln är tillämplig i en situation, där en medlemsstat A i sin lagstiftning kräver att ett lufttrafikföretag - med en operativ licens utfärdad av en medlemsstat B - ska ha tillstånd för att flyga in i medlemsstat A:s luftrum i samband med icke regelbundna flygtransporter från ett tredjeland till medlemsstat A, trots att ett sådant tillstånd inte krävs för lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad av medlemsstat A.

EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-03-18: Artikel 18 FEUF, i vilken det allmänna förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet slås fast, är tillämplig i en situation, där en medlemsstat A kräver att ett lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad av en medlemsstat B ska ha tillstånd för att flyga in i medlemsstat A:s luftrum i samband med icke regelbundna flygtransporter från ett tredjeland till medlemsstat A, trots att ett sådant tillstånd inte krävs för lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad av medlemsstat A. Artikel 18 FEUF utgör hinder mot lagstiftning i en medlemsstat A som kräver, vid äventyr av böter, att ett lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad i en medlemsstat B ska ha tillstånd för att flyga in i den medlemsstat A:s luftrum i samband med icke regelbundna flygtransporter från ett tredjeland till medlemsstat A, trots att ett sådant tillstånd inte krävs för lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad av medlemsstat A, och enligt vilken ett sådant tillstånd endast beviljas under förutsättning att en förklaring ges in som visar att lufttrafikföretag med en operativ licens utfärdad av medlemsstat A inte är villiga eller saknar möjlighet att genomföra dessa flygningar.

*/ Domen har redan kommenterats, se:*

<http://europeanlawblog.eu/?p=2271#more-2271> /

## **Processrätt**

I de förenade målen C-29/13 och C-30/13 gällde begäran om förhandsavgöranden tolkning av förordning (EEG) nr 2913/92, med bestämmelser om **tullkodexen**, och förordning (EEG) nr 2454/93, med tillämpningsföreskrifter för tullkodexen. Bulgarisk domstol ville i första hand ha besked **om ett beslut, som rör en rättelse** på grundval

av kodexen av varors tullvärde, **utgör en rättsakt mot vilken talan kan väckas**. EU-domstolens uttalade i huvudsak följande i dom 2014-03-13: 1) Ett beslut som rör en rättelse, på grundval av artikel 30.2 b i förordning (EEG) nr 2913/92, vilket lett till att deklaranter delges ett beslut om påförande av ytterligare mervärdesskatt, utgör en rättsakt mot vilken talan kan väckas. Artikel 245 i förordningen utgör, med hänsyn till de allmänna **principerna om iakttagande av rätten till försvar och om rättskraft**, inte hinder mot en nationell lagstiftning, som föreskriver två skilda rättsmedel som kan användas för att angripa tullmyndighetens beslut, förutsatt att denna lagstiftning varken strider mot likvärdighetsprincipen eller mot effektivitetsprincipen. 2) Artikel 243 i förordning nr 2913/92 innebär inte att ett beslut som antas med stöd av artikel 181a.2 i förordning nr 2454/93, i dess lydelse enligt förordning nr 3254/94, endast kan överklagas om det dessförinnan har varit föremål för ett omprövningsförfarande. 3) Artikel 181a.2 i förordning nr 2454/93, - - - , ska tolkas så, att ett beslut som antas med stöd av denna artikel ska anses slutgiltigt. Den berörde har **rätt att överklaga** detta beslut direkt till en oberoende rättslig myndighet, även i fall då dennes rätt att yttra sig och framföra invändningar har åsidosatts. 4) Vid åsidosättande av den berördes rätt att yttra sig och framföra invändningar enligt artikel 181a.2 i förordning nr 2454/93, - - - , ankommer det på den nationella domstolen att, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i det mål den har att avgöra och till **likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen**, avgöra om den omständigheten, att beslutet ska upphävas på grund av att det antagits med åsidosättande av principen om iakttagande av rätten till försvar, medför att den nationella domstolen är skyldig att avgöra ett mål om överklagande av detta beslut eller om den kan välja att återförvisa ärendet till den behöriga myndigheten.

Italiensk domstol hade i mål C-322/13 begärt klarläggande av om artiklarna 18 FEUF och 21 FEUF utgör hinder mot nationell lagstiftning, som endast tillerkänner medborgare i en medlemsstat som är bosatta inom ett visst geografiskt område (den tysktalande delen av Italien), **rätten att i tvistemål** vid domstolarna i denna medlemsstat, vars domkrets omfattar detta geografiska område, **använda ett annat språk än det officiella språket** i nämnda medlemsstat. – EU-domstolen slog fast följande i dom 2014-03-27: Artiklarna utgör hinder mot nationell lagstiftning, som endast tillerkänner medborgare i en medlemsstat som är **bosatta** inom ett **visst geografiskt område**, rätten att i tvistemål vid domstolarna i denna medlemsstat, vars domkrets omfattar detta geografiska område, använda ett annat språk än det officiella språket i nämnda medlemsstat. / *Domen har redan kommenterats. Se: <http://europeanlawblog.eu/?p=2280#more-2280> /*

I mål C-438/12 gällde begäran om förhandsavgörande av tysk domstol tolkning av förordning (EG) nr 44/2001 om **domstols behörighet** och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Den tyska domstolen vill ha klarlagt **vilka omständigheter en domstol - där talan väckts senare - måste beakta när den i fall av litispensens beslutar att vilandeförklara målet samt vilka kriterier den domstolen kan beakta inom ramen för sitt utrymme för skönsmässig bedömning**. - EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-04-03: 1) Artikel 22 led 1 i förordning (EG) nr 44/2001 ska tolkas så, att en talan som har väckts vid en domstol i en annan medlemsstat med yrkande om att denna domstol ska fastställa att det inte är möjligt att utöva en förköpsrätt till en fastighet som gäller mot envar – omfattas av begreppet "talan [som] avser sakrätt i fast egendom", i den mening som avses i denna bestämmelse. 2) Artikel 27.1 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att den

domstol där talan väckts senare - innan den beslutar att vilandeförklara målet med tillämpning av nämnda bestämmelse - först måste pröva om en eventuell dom i sak från den domstol vid vilken talan först väckts inte kommer att erkännas i andra medlemsstater i enlighet med artikel 35.1 i samma förordning, på grund av att regeln om exklusiv behörighet i artikel 22 led 1 i förordningen har åsidosatts.

Mål C-387/12 avsåg tolkning av förordning (EG) nr 44/2001, som gäller **domstols behörighet**. Tyska Bundesgerichtshof ville ha klarlagt om artikel 5 led 3 i förordningen ska tolkas så, att den - **i ett fall där flera personer påstås ha vållat skada genom intrång i den ekonomiska delen av den upphovsrätt** som är skyddad i den medlemsstat i vilken domstolen där talan har väckts är belägen - kan läggas till grund för den domstolens behörighet i förhållande till en av dessa skadevållare, som inte har handlat inom domkretsen för den domstol där talan har väckts. EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-04-03: Artikel 5 led 3 i förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas på följande sätt. Bestämmelsen utgör - i ett fall där flera personer påstås ha vållat skada genom intrång i den ekonomiska delen av den upphovsrätt som är skyddad i den medlemsstat i vilken domstolen där talan har väckts är belägen - hinder för att orten där den skadegörande händelsen inträffade läggs till grund för behörighet för en domstol inom vars domkrets den av de påstådda skadevållarna mot vilken talan har väckts inte har handlat. Bestämmelsen medger däremot att orten där den skadegörande händelsen inträffade läggs till grund för den domstolens behörighet förutsatt att skadan kan inträffa inom den domstolens domkrets. I det sistnämnda fallet är denna domstol endast behörig att pröva den skada som vållats inom den medlemsstat där den är belägen.

Estlands högsta domstol hade i mål C-583/12 begärt tolkning av förordning (EG) nr 1383/2003 om tullmyndigheternas ingripande mot varor som misstänks göra intrång i vissa immateriella rättigheter och om vilka åtgärder som skall vidtas mot varor som gör intrång i vissa immateriella rättigheter. Den ville ha **klarlagt att artikel 13.1 i förordningen inte utgör hinder för att tullmyndigheterna, utan att innehavaren av den immateriella rättigheten tar initiativet, själva inleder och genomför förfarandet enligt denna bestämmelse**. EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-04-09: Artikel 13.1 i förordning (EG) nr 1383/2003 utgör inte hinder för att tullmyndigheterna, om innehavaren av den immateriella rättigheten inte tar något initiativ, själva inleder och genomför förfarandet enligt denna bestämmelse. Detta gäller under förutsättning att de beslut som tullmyndigheterna fattar i frågan kan överklagas för att säkerställa de rättigheter som enskilda har enligt unionsrätten och i synnerhet enligt denna förordning.

### **Skatterätt**

Begäran om förhandsavgörande i mål C-366/12 avsåg tolkning av rådets sjätte direktiv 77/388/EEG, vilket gäller mervärdesskatt. Tyska Bundesfinanzhof ville ha klarlagt **om artikel 13 A.1 c i direktivet ska tolkas så, att en leverans av varor, i detta fall läkemedel för cytotatikabehandling, vilka läkare som bedriver självständig verksamhet på ett sjukhus har skrivit ut inom ramen för öppenvård av cancer, kan undantas från mervärdesskatteplikt**. - EU-domstolen gav i huvudsak följande svar i dom 2014-03-13: En leverans av varor, såsom de läkemedel för cytotatika-behandling som är aktuella i det nationella målet, vilka läkare som bedriver självständig verksamhet på ett sjukhus skriver ut inom ramen för öppenvård av

cancer, kan inte undantas från mervärdesskatteplikt enligt artikel 13 A.1 c i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG, med mindre än att leveransen i materiellt och ekonomiskt hänseende inte kan skiljas från den huvudsakliga sjukvårdstjänsten.

Även mål C-464/12 gällde **fråga om undantag från skyldigheten att erlagga mervärdesskatt**. Men här gällde frågorna om artikel 13 B d punkt 3 i samma direktiv ska tolkas så att det undantag från skyldigheten att erlagga mervärdesskatt för transaktioner rörande betalningar som föreskrivs i bestämmelsen omfattar en **tjänst rörande inbetalningar av avgifter till en pensionskassa** och om en sådan tjänst ska betraktas som en enda tjänst eller som en samling av tjänster som ska bedömas var för sig. - EU-domstolen uttalade i huvudsak följande i dom 2014-03-13:

1) Artikel 13 B d punkt 6 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG ska tolkas så att pensionskassor kan omfattas av denna bestämmelse när de finansieras av de personer som ska få pensionerna utbetalda, när sparmedlen investeras utifrån en princip om riskspridning och när investeringsrisken bärs av pensionskunderna. Det saknar betydelse att avgifterna betalas in av arbetsgivaren, att deras storlek beror på kollektivavtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare, att de sätt som pensionen betalas ut på kan variera, att avgifterna ger rätt till avdrag enligt bestämmelserna om inkomstskatt eller att det är möjligt att komplettera pensionen med ett underordnat försäkringsinslag.

2) Samma bestämmelse ska tolkas så att **begreppet "förvaltning av särskilda investeringsfonder"** i den mening som avses i bestämmelsen omfattar tjänster genom vilka ett institut tillvaratar rättigheter för pensionskunder i en pensionskassa genom att upprätta konton och genom att gottskriva inbetalda avgifter på pensionskundernas konton i pensionsordningen. Begreppet omfattar även bokföringstjänster och kontoupplysningstjänster sådana som de som anges i direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

3) Samma bestämmelse ska tolkas så att det undantag från skyldigheten att erlagga mervärdesskatt för transaktioner avseende betalningar och överföringar, som föreskrivs i bestämmelsen, ska tillämpas på tjänster genom vilka ett institut tillvaratar rättigheter för pensionskunderna i en pensionskassa genom att upprätta konton för kunderna i pensionsordningens system och genom att gottskriva dessa kunders avgifter på deras konton, samt på transaktioner, vilka är underordnade i förhållande till dessa tjänster, eller som tillsammans med dessa utgör ett enda ekonomiskt tillhandahållande.

Begäran om förhandsavgörande i mål C-204/13 av tyska Bundesfinanzhof gällde **tolkning av samma direktiv**. Den tyska domstolen ville ha klarlagt om artiklarna 4.1, 4.2 och 17.2 a i direktivet ska tolkas så, att en **bolagsman** i ett bolag, som bedriver skatterådgivning, vilken **förvärvar en del av kundstocken från bolaget** i enda syfte att direkt därefter utan vederlag ställa kundstocken till ett nybildat bolags förfogande, vilket bedriver skatterådgivning och i vilket denne innehar majoriteten av andelarna, för att nämnda bolag ska använda den i sin verksamhet, dock utan kundstocken blir en del av bolagets tillgångar, har rätt att dra av den ingående mervärdesskatt som erlagts vid förvärvet av kundstocken. – EU-domstolen slog - med beaktande av principen om mervärdesskattens neutralitet – i sin dom 2014-03-13 fast att **bolagsmannen inte har rätt att dra av den ingående mervärdesskatten**.

Samma direktiv tolkades av EU-domstolen också genom dom 2014-03-20 i mål C-139/12. Här hade spanska Tribunal Supremo frågat om sjätte direktivet utgör hinder för en **bestämmelse genom vilken en annan indirekt skatt än mervärdesskatt, nämligen skatten på överlåtelse av egendom, tas ut på förvärv av mer än hälften av kapitalet i bolag vars tillgångar huvudsakligen består av fastigheter.** - EU-domstolens gav i huvudsak följande svar: Rådets sjätte direktiv 77/388/EEG utgör inte hinder för en nationell bestämmelse genom vilken en annan indirekt skatt än mervärdesskatt tas ut på förvärv av mer än hälften av kapitalet i bolag vars tillgångar huvudsakligen består av fastigheter.

EU-domstolen tolkade i dom 2014-03-13 i mål C-599/12 **den s.k. standstill-klausulen** som finns i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG om mervärdesskatt. Begäran om förhandsavgörande av belgisk domstol avsåg också tolkning artiklarna 43 EG och 56 EG samt giltigheten av artikel 370 i mervärdesskattedirektivet 2006/112/EG. Den belgiska domstolen ville ha klarlagt om artikel 28.3 i sjätte direktivet och artikel 370 i mervärdesskattedirektivet **utgör hinder för att en medlemsstat före den 1 januari 1978 införde en bestämmelse som ändrade den gällande lagstiftningen på så sätt att resebyråers transaktioner avseende resor utanför unionen blev föremål för mervärdesskatt.** - EU-domstolen gav följande svar:

- 1) Artikel 28.3 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG utgör inte hinder för att en medlemsstat före den 1 januari 1978, under sjätte direktivets införlivandefrist, införde en bestämmelse som ändrade den gällande lagstiftningen på så sätt att resebyråers transaktioner avseende resor utanför EU blev föremål för mervärdesskatt.
- 2) En medlemsstat kan utan att åsidosätta artikel 309 i direktiv 2006/112 välja att inte likställa resebyråers tillhandahållanden av tjänster med från mervärdesskatt undantagen förmedlingsverksamhet när tillhandahållandena avser resor utanför unionen och genom att föreskriva att tillhandahållandena ska vara föremål för mervärdesskatt, under förutsättning att medlemsstaten beskattade dem den 1 januari 1978.
- 3) Det förhållandet att artikel 370 i direktiv 2006/112, jämförd med punkt 4 i del A i bilaga X till det direktivet, ger medlemsstaterna rätt att välja om tjänster som avser resor utanför unionen ska fortsätta att beskattas eller inte innebär inte att artikeln strider mot unionsrätten.
- 4) En medlemsstat åsidosätter inte unionsrätten, och särskilt inte **likabehandlingsprincipen, proportionalitetsprincipen och principen om skatteneutralitet**, genom att behandla resebyråer annorlunda än förmedlare och genom att föreskriva att enbart resebyråers tillhandahållanden, och inte förmedlares tillhandahållanden, ska beskattas när dessa avser resor utanför Europeiska unionen.

I mål C-107/13 hade bulgarisk domstol begärt tolkning av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt. Den ville veta om artiklarna 65, 90.1, 168 a, 185.1 och 193 i direktivet ska tolkas så, att det **avdrag för mervärdesskatt** som mottagaren av en faktura rörande förskottsbetalning för en leverans av varor har gjort ska **justeras när denna leverans i slutändan inte äger rum**, även om leverantören fortsätter att vara skyldig denna skatt och inte har betalat tillbaka förskott. - EU-domstolen kom fram till följande i dom 2014-03-13: Artiklarna ska tolkas så, att det avdrag för mervärdesskatt som mottagaren av en faktura rörande förskottsbetalning för en leverans av varor har gjort ska justeras när leveransen i slutändan inte äger rum, även om leverantören fortsätter att vara betalningsskyldig för denna skatt och inte har betalat tillbaka förskottet.

Fransk domstol hade i mål C-151/13 begärt klarläggande om artikel 11.A a i sjätte direktivet 77/388/EEG och artikel 73 i mervärdesskattedirektivet 2006/112/EG ska tolkas så, att ett **"schablonbelopp för vård"** som betalas av sjukförsäkringskassa utgör vederlag för de vårdtjänster som ett äldreboende mot ersättning ger de boende och därför **omfattas av tillämpningsområdet för mervärdesskatt**. - EU-domstolen gav 2014-03-27 svaret att artiklarna ska tolkas så, att en sådan schablonbetalning som det i det nationella målet aktuella "schablonbeloppet för vård" utgör vederlag för de vårdtjänster som ett äldreboende för personer i behov av omsorg mot ersättning ger de boende, och därför omfattas av tillämpningsområdet för mervärdesskatt.

## ***Konkurrensrätt och statligt stöd***

---

### ***Inre marknaden***

Fransk domstol hade i mål C-375/12 begärt svar på frågor om artiklarna 49, 63 och 65 FEUF utgör hinder för lagstiftning som innebär att när en person med hemvist i en medlemsstat, som äger aktier i ett bolag med hemvist i en annan medlemsstat (i detta fall Sverige), **uppbär utdelning som beskattas i båda dessa stater**, ska en mekanism med en övre gräns för olika direkta skatter upp till en viss procent av den under ett år uppburna inkomsten inte alls eller endast delvis omfatta den skatt som betalats i det utdelande bolagets hemviststat. - EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-03-13 : Artiklarna utgör **hinder för lagstiftning** i en medlemsstat innebärande att när en person med hemvist i den medlemsstaten, som äger aktier i ett bolag med hemvist i en annan medlemsstat, uppbär utdelning som beskattas i båda dessa stater – varvid dubbelbeskattning undanröjs genom avräkning i aktieägarens hemviststat för ett belopp motsvarande den skatt som betalats i bolagets hemviststat – ska en mekanism med en övre gräns för olika direkta skatter upp till en viss procent av den under ett år **uppburna inkomsten inte alls eller endast delvis omfatta den skatt som betalats i det utdelande bolagets hemviststat**.

**EU-domstolen fällde** genom domar 2014-03-20 i målen C-639/11 och C-61/12 **Polen och Litauen för fördragsbrott**. De båda medlemsstaterna hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 2a i direktiv 70/311/EEG, artikel 4.3 i ramdirektiv 2007/46/EG och artikel 34 FEUF, genom att förbjuda registrering av personbilar vars ratt är monterad på höger sida och/eller **kräva att en ratt som är monterad på höger sida av en ny personbil** eller en personbil som tidigare varit registrerad i en annan medlemsstat **flyttas till vänster sida** för att personbilen ska kunna registreras i respektive land.

### ***Övriga rättsområden***

I de två målen C-167/12 och C-363/12 gällde respektive begäran om förhandsavgörande tolkning av direktiv 92/85/EEG om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar, samt av direktiv 2006/54/EG om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet. **Två kvinnor vilka använt sig av surrogat-mödrar för att få barn, hade ansökt om betald ledighet** likvärdig med mammaledighet eller adoptions-ledighet. Ansökningarna



avslogs med motiveringen att de aldrig varit gravida och att barnen inte adopterats av föräldrarna. De nationella domstolar, vid vilka de två ”beställande mödrarna” väckt talan, önskade klarhet i om sådant avslag strider mot de två direktiven. - EU-domstolen gav följande svar i domar 2014-03-18: **Mål C-167/12**. Direktiv 92/85/EEG ska tolkas så, att medlemsstaterna **inte är skyldiga att bevilja mammaledighet** för en arbetstagare som, i sin egenskap av beställande mor, fått barn genom surrogatavtal. Detta gäller även om hon kan amma barnet efter förlossningen eller faktiskt ammar barnet. Artikel 14 i direktiv 2006/54/EG jämförd med artikel 2.1 a och b samt 2.2 c i samma direktiv, ska tolkas så, att det **inte utgör könsdiskriminering** om en arbetsgivare nekar en beställande mor som fått barn genom surrogatavtal mammaledighet. - **Mål C-363/12**. Direktiv 2006/54/EG, i synnerhet artiklarna 4 och 14 häri, ska tolkas så, att det **inte utgör könsdiskriminering** att neka en arbetstagare som i egenskap av beställande mor har fått barn genom surrogatavtal betald ledighet som är likvärdig med mammaledighet. En sådan beställande mors situation **omfattas inte av detta direktiv** såvitt gäller beviljande av adoptionsledighet. Direktiv 2000/78/EG ska tolkas så, att det **inte utgör diskriminering** på grund av funktionshinder att neka en kvinnlig arbetstagare betald ledighet som är likvärdig med mammaledighet eller adoptionsledighet när hon inte kan vara gravid och har använt sig av avtal om surrogatfödelse. **Direktivets giltighet kan inte bedömas med avseende på Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning**, men direktivet ska så långt som möjligt tolkas i överensstämmelse med denna konvention.

I mål C-222/12 hade estländsk domstol begärt svar på fråga om **begreppet ”fordon som används i samband med underhåll av vägar”** i den mening som avses i artikel 13.1 h i förordningen (EG) nr 561/2006 – som är fordon som kan undantas från skyldigheten att använda **färdskrivare** – ska tolkas så att det omfattar ett fordon som på allmän väg transporterar grus från en lastningsplats till den plats där vägunderhållsarbetet genomförs. - EU-domstolen gav i huvudsak följande svar i dom 2014-03-13: Begreppet omfattar fordon som transporterar material till en plats där vägunderhållsarbete genomförs, under förutsättning att transporten i sin helhet och uteslutande utförs i samband med genomförandet av vägunderhållsarbetet och att den utgör en underordnad verksamhet i förhållande till detta arbete.

Spansk domstol hade i mål C-190/13 frågat om klausul 5 i ramavtalet om visstidsarbete utgör **hinder för nationella bestämmelser vilka tillåter att universitet kan förnya på varandra följande avtal om visstidsanställning, utan någon som helst begränsning** vad gäller längsta tillåtna totala giltighetstid eller hur många gånger dessa avtal kan förnyas. - EU-domstolen gav sammanfattningsvis följande svar i dom 2014-03-13: Klausul 5 i ramavtalet om visstidsarbete utgör inte hinder för nationella bestämmelser vilka tillåter att universitetet kan förnya på varandra följande visstidsanställningsavtal, utan någon som helst begränsning vad gäller längsta tillåtna sammanlagda giltighetstid eller hur många gånger dessa avtal kan förnyas, under förutsättning att sådana avtal är motiverade av ”en objektiv grund” i den mening som avses i punkt 1 a i klausulen. Det ankommer emellertid på den hänskjutande domstolen att företa ”konkreta kontroller” av att förnyelsen av flera på varandra följande visstidsanställningsavtal ”verkligt” syftade till att tillgodose tillfälliga behov och att bestämmelser i praktiken inte har tillämpats för att tillgodose universitetens permanenta och varaktiga behov av undervisande personal.

Österrikes högsta domstol hade i mål C-314/12 begärt förhandsavgörande avseende tolkning av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället samt av vissa grundläggande rättigheter i unionsrätten. Den ville ha klarläggande om artikel 8.3 i direktivet ska tolkas så att **en person som - utan rättsinnehavarens tillåtelse - gör alster tillgängliga för allmänheten på en webbplats ska anses utnyttja tjänster som tillhandahålls av internetleverantören till personer som tar del av dessa alster.** EU-domstolen uttalade följande i dom 2014-03-27: 1) Artikeln 8.3 ska tolkas så, att en person som utan rättsinnehavarens tillåtelse, i den mening som avses i artikel 3.2 i direktivet, gör alster tillgängliga för allmänheten på en webbplats ska anses utnyttja de tjänster som tillhandahålls av internetleverantören – som ska anses vara en mellanhand i den mening som avses i artikel 8.3 i direktivet – till de personer som tar del av dessa alster. 2) De grundläggande rättigheterna i unionsrätten utgör inte hinder för en domstol att, genom ett föreläggande, förbjuda en internetleverantör att ge kunderna tillgång till en webbplats som gör alster tillgängliga online utan rättsinnehavarnas tillåtelse, när det i föreläggandet inte preciseras vilka åtgärder internetleverantören ska vidta och internetleverantören kan undgå vite för överträdelse av förbudet genom att visa att vederbörande har vidtagit alla rimliga åtgärder. Detta gäller dock under förutsättning dels att åtgärderna inte onödigtvis fråntar internetanvändarna möjligheten att på ett tillåtet sätt ta del av information, dels att åtgärderna hindrar, eller åtminstone gör det svårt att få otillåten tillgång till alster och i betydande utsträckning avhåller de internetanvändare som nyttjar tjänster från mottagaren av föreläggandet från att ta del av alster som gjorts tillgängliga för dem i strid med rätten till immateriell egendom.

I mål C-565/12 hade fransk domstol begärt svar på fråga om artikel 23 i direktiv 2008/48/EG, som gäller **konsumentkreditavtal**, hindrar att nationell rätt, som **sanktion för en kreditgivare som underlåter att innan avtal ingås bedöma konsumentens kreditvärdighet** genom sökning i databas, fråntar kreditgivaren dennes rätt till avtalad ränta, samtidigt som denne däremot har rätt till lagstadgad ränta - en ränta som dessutom höjs med fem procentenheter om konsumenten inte har betalat sin skuld inom två månader från det att avgörandet meddelades. EU-domstolen kom fram till följande i dom 2014-03-27: Artikeln hindrar att nationell rätt, som sanktion för en kreditgivare som underlåter att innan avtal ingås bedöma konsumentens kreditvärdighet genom sökning i databas, fråntar kreditgivaren dennes rätt till avtalad ränta, samtidigt som denne däremot har rätt till lagstadgad ränta – utkrävbar från det att det meddelas ett rättsligt avgörande som förpliktar konsumenten att betala resterande belopp – en ränta som dessutom höjs med fem procentenheter om denne inte har betalat sin skuld inom två månader från det att avgörandet meddelades. Detta gäller då den nationella domstolen i ett fall – där kapitalbeloppet kan utkrävas omedelbart vid utebliven betalning från konsumentens sida – konstaterar att de belopp som kreditgivaren kan utkräva om sanktionen med förlorad ränta tillämpas inte är avsevärt lägre än vad denne kunnat utkräva om skyldigheten att kontrollera konsumentens kreditvärdighet hade iakttagits.

**Begreppet "cabotage"** diskuterades i mål C-17/13. Italienska Consiglio di Stato hade frågat om en kryssning som påbörjas och avslutas, med samma passagerare, i en och samma hamn i den medlemsstat inom vilken den genomförs omfattas av begreppet cabotage i förordning (EEG) nr 3577/92. EU-domstolen svarade följande i dom 2014-03-27: En sjötransporttjänst som består av en kryssning som påbörjas och

avslutas, med samma passagerare, i en och samma hamn i den medlemsstat inom vilken den genomförs omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EEG) nr 3577/92 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage).

Mål C-515/12 gällde tolkning av **direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder** som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden. Högsta förvaltningsdomstolen i Litauen önskade klarläggande av under vilka förutsättningar ett marknadsföringssystem utgör ett **”pyramidspel”** och därmed vara förbjudet. EU-domstolen kom fram till följande i dom 2014-04-03: Punkt 14 i bilaga I till direktiv 2005/29/EG ska tolkas på så sätt att ett pyramidspel endast utgör en affärsmetod som under alla omständigheter är otillbörlig om konsumenten för att delta måste betala en ekonomisk insats, oavsett storlek, för att delta i utbyte mot möjligheten att få ersättning som främst grundas på att andra konsumenter värvas till spelet, snarare än på försäljning eller konsumtion av produkter.

I mål C-616/11 hade österrikisk domstol begärt klarläggande av om artikel 52.3 i direktiv 2007/64/EG om **betaltjänster på den inre marknaden** ger medlemsstaterna rätt att uppställa ett allmänt **förbud för betalningsmottagare att ta ut avgifter** av betalaren för användning av alla former av betalningsinstrument. EU-domstolen gav följande svar i dom 2014-04-09: **Artikel 52.3 är tillämplig** på användning av ett betalningsinstrument inom ramen för ett avtalsförhållande mellan en mobiloperatör i egenskap av betalningsmottagare och dennes kund i egenskap av betalare. Artikel 4.23 i direktiv 2007/64 ska tolkas så, att såväl förfarandet för utfärdande av en betalningsorder med användning av ett inbetalningskort som betalaren egenhändigt undertecknat som förfarandet för utfärdande av betalningsorder via internet utgör **betalningsinstrument** i den mening som avses i bestämmelsen. Artikel 52.3 i direktiv 2007/64 **ger medlemsstaterna rätt att uppställa ett allmänt förbud** för betalningsmottagare att ta ut avgifter av betalaren för användning av alla former av betalningsinstrument. Detta gäller under förutsättning att behovet av att uppmuntra konkurrens och användning av effektiva betalningsinstrument beaktas i de nationella bestämmelserna, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

Hoge Raad der Nederlanden hade i mål C-435/12 frågat om unionsrätten utgör hinder för nationell lagstiftning, som inte skiljer mellan lagliga och olagliga källor vid mångfaldigande för privat bruk. EU-domstolen kom fram till följande i dom 2014-04-10: Unionsrätten, särskilt artikel 5.2 b jämförd med artikel 5.5 i direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, utgör **hinder för nationell lagstiftning, som inte skiljer mellan lagliga och olagliga källor vid mångfaldigande för privat bruk**. Direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter är inte tillämpligt vid en fastställsetalan, som väckts av den som avkrävs rimlig kompensation mot den organisation som har till uppgift att uppbära och fördela denna kompensation bland upphovsrättsinnehavarna, vilken har bestritt talan.

## NYA MÅL

---

## DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Torsdagen den 8 maj 2014 kl. 09.30 föredras generaladvokaten Wathelets förslag till avgörande i mål C-7.13, angående Förvaltningsrättens i Stockholm begäran om förhandsavgörande. De två tolkningsfrågorna är

- Utgör tillhandahållanden av externt förvärvade tjänster från ett företags huvudetablering i tredje land till dess filial i en medlemsstat, med en allokering av kostnaderna för förvärven till filialen, beskattningsbara transaktioner, om filialen ingår i en mervärdesskattegrupp i medlemsstaten?
- Om svaret på första frågan är jakande, är huvudetableringen i tredje land att betrakta som en beskattningsbar person som inte är etablerad i medlemsstaten enligt artikel 196 i Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, med följd att förvärvaren ska beskattas för transaktionerna?

## ÖVRIGT

**EU-domstolens årsrapport för år 2013** återfinns via länken:

[http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2\\_7000/](http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/)

Av den framgår bl.a. att EU-domstolen under år 2013 avgjorde 635 mål. Av dessa mål avgjordes 434 genom dom och 201 genom beslut. Under året anhängiggjordes 699 nya mål. Antalet mål om begäran om förhandsavgörande uppgick år 2013 till 450. Handläggningstiden i mål om förhandsavgörande är 16,3 månader.

Den 6 mars 2014 beslöts lagrådsremiss om ”**Ändringar i utlänningslagen med anledning av den omarbetade Dublinförordningens ikraftträdande**”. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/18312/a/235478>

Den 25 mars 2014 bordlades **prop. 2013/14:197 i samma ämne**. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/17854/a/236964>

**Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2013** (2013/14:115) publicerades den 7 mars 2014. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/18503/a/235526>

Kommissionen antog den 11 mars 2014 en ny **ram för att säkra rättsstatsprincipen**. Se härom: [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-14-237\\_sv.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-237_sv.htm)

Den 13 mars 2014 beslöts lagrådsremiss om ”**Nya regler för erkännande och verkställighet av utländska domar**”. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/18499/a/236106>

Den 15 april 2014 bordlades **prop. 2013/14:219 i samma ämne**. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/17854/a/238796>

Den 13 mars 2014 beslöts Dir. 2014:38 ”**Tilläggsdirektiv till utredningen om genomförande av EU:s direktiv om offentlig upphandling, upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster**”. Se härom:

<http://www.regeringen.se/sb/d/18050/a/236134>

Regeringen beslöt den 17 mars 2014 Dir. 2014:36 ”**Revisorer och revision - nya EU-regler**”. Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/18499/a/236326>

Den 19 mars 2014 bordlades prop. 2013/14:89 ”**Ett enhetligt patentskydd i EU**”.  
Se härom: <http://www.regeringen.se/sb/d/17854/a/236374>